

Fl-era tat-Tunnara tal-Mellieħa sew fis-snin ta' qabel iż-żewġ gwerer dinjija kif ukoll fis-snin ta' wara, insibu li s-Sajjieda Mellieħin hekk imsejħha Baħrin li kienu jaħdmu fuqha kellhom devozzjoni kbira lejn il-Madonna meqjuma fis-Santwarju tal-Mellieħa.

It-Tunnara u d-Devozzjoni lejn il-Madonna

Kitba ta' Anthony Fenech

Anzjani sajjieda ħbieb tiegħi irrakkontawli diversi stejjer dwar l-imħabba u t-tama li kellhom f'Marija u għalhekk spiss kienu jitkolha b'herqa kbira l-iktar permezz tar-reċta tar-Rużarju Mqaddes li dak iż-żmien kien jingħad bil-Latin. Kienet tradizzjoni li din it-talba tingħad kuljum fuq id-dgħajsa l-kbira imsejħha "Ix-Xieru" fit-tlieta ta' filgħaxija u jien stess għamilt xi snin ngħidulhom. Dan kien ukoll isir qabel il-baħrin isalpaw biex jidħlu l-art wara ġurnata shiħa fuq il-baħar.

Fis-snin ta' qabel it-Tieni Gwerra Dinjija, il-Baħrin tat-Tunnara nhar ta' Hadd filgħaxija kienu jimxu f'purċiżzjoni mill-Knisja tal-Parroċċa għas-Santwarju fejn fil-bitħa kienet tingħad il-litanija tal-Madonna. Din ukoll kienet tingħad waqt xi qabda ħut imsejħha "LIEVA". Id-devozzjoni mis-sajjieda kienet tibda minn x'hin it-Tunnara titkala l-baħar, jiġifieri fil-bidu tar-Rebbiegħa, meta wara li din tiġi mbierka minn Saċċerdot fuq il-baħar, kien jintrabat salib u jibqa' hemm sa tmiem l-istaġun.

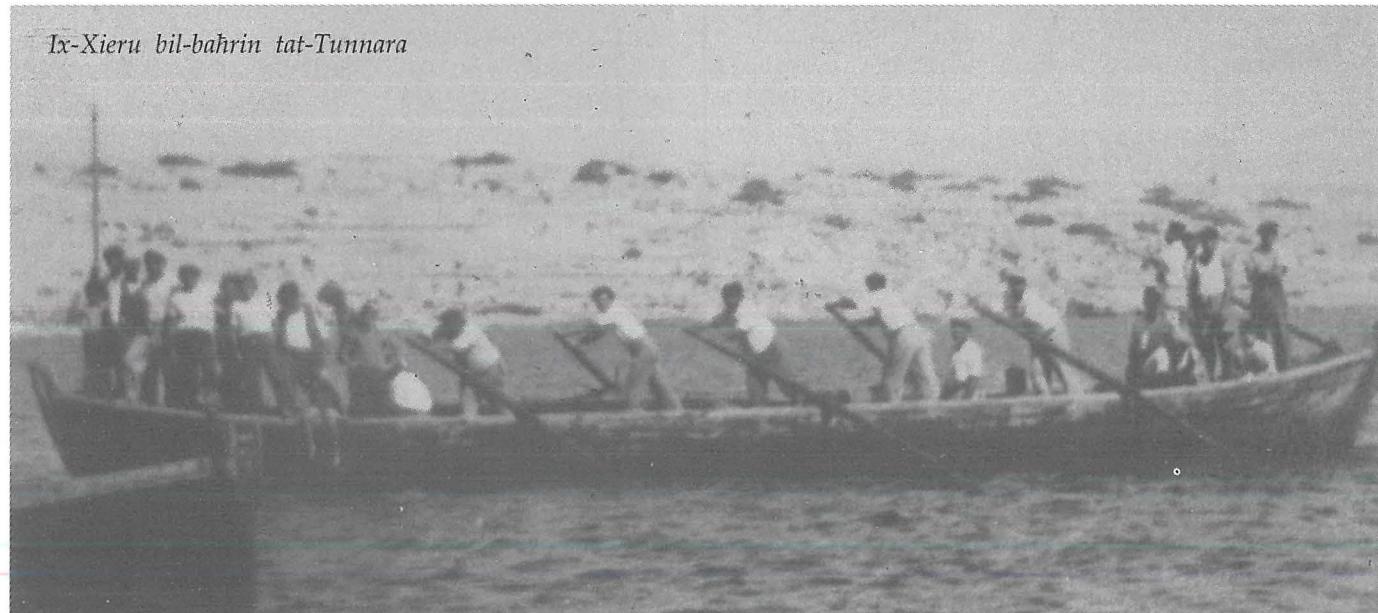
Dan is-Salib kien jitqiegħed f'tarf il-bieb li minnu jgħaddi l-ħut. Izda mhux dan biss, huma kienu jemmnu li jekk il-pożizzjoni tal-bieb hekk magħruf bħala "L-ISPIKA" ma jiġix iħares lejn is-Santwarju ma kienx jinqabda ħut.

Għal ħafna snin ix-xogħol tat-Tunnara, jiġifieri x-xibka u bosta materjal ieħor, kienu jinħadmu fil-bitħa tas-Santwarju mis-Sajjieda qabel il-bidu ta' l-istaġun u kienet drawwa li waqt dan ix-xogħol ta' tiswija wieħed kien jara li nieshom u wliedhom inewlulhom xi skutella kafè. L-ghajjnuna mill-familjari ma kienitx tonqos u bosta mix-xbieki jew għażżeż kienet jinħadmu fi djarhom fix-xitwa. Wara li jittlestlew għall-kalar kienet jintrefgħu fil-kmamar tas-Santwarju magħrufa bħala "tal-Pellegrini".

Ix-xogħol kien tqil u iebes u f'April ix-xibka kollha kienet titgħabba fuq karettuni bil-bagħal biex tingarr jew lejn l-Għadira jew inkella lejn ix-Xquq (Anchor Bay).

Ix-Xieru bil-baħrin tat-Tunnara

Qabda Tonn imsejha 'Lieva'

Dan kollu li semmejt ġie mfakkar b'wahda mit-toroq fil-qalba tar-rahal li ssemมiet Triq it-Tonn. Jingħad li f'dik it-triq f'xi djar tagħha kien isir ix-xogħol tat-tgħaqid tal-għażel.

Is-Sajjieda qatt ma nsewha lill-Madonna għax minn kull qabda ħut kien jagħtu rigal lis-Santwarju tagħha billi ħuta jew iżżej kien jiġu offruti biex issir lotterija, bħala qima lejha.

Tkun haġa f'waqtha u sabiħa li meta jinfetaħ il-Mużew tat-tunnara fl-Għadira kif hu propost ma nonqsux li nfakkru dawn it-tradizzjonijiet reliġjużi li kellhom missirijietna u li bihom ħawwru l-wirt storiku tal-Mellieħha b'għaqal u mħabba, sew għalina kif ukoll għal dawk ta' warajna.

CARINI STORES LTD.

*Importers of Bathroom Suites,
Ceramic Tiles & General Building Material*

OFFICE & SHOWROOM
435, St. Joseph High Road, St. Venera, HMR18 - Malta.
Tel: 21 440202 / 21 449641 • Fax: 21 482849
E-mail: carini@maltanet.net

L-Ġhanja tat-Tunnara

Fir-Rebbiegħa kont dejjem tara
Lill-baħrin minn tat-Tunnara
Ikalaw ix-xibka tagħha
Bix il-ħut jinqabab magħha.

It-Tunnara tal-Melleħin
Hekk magħrufa mill-Maltin
Biha t-tonn jiġi maqbud
F'nofs il-bajja f'xibka jmut.

Għax bit-tama fil-ġejjeni
Kienu jbaħħru kmieni kmieni
Billi l-ħobża ta' kuljum
Mit-Tunnara kienet tkun.

X'ħin kulħadd maħsud iqum
Bl-ġħajta 'Lieva' tal-Padrun
Dlönk tax-xibka jgħalqu l-bieb
Minn ġod-dgħajsa kull sajjed.

Tisma' l-ġħajta b'dan it-ton
"Għajnu ħamra tagħna t-tonn"
"Ejjew ixtru dal-ħut frisk
tal-Mellieħha jgħib ir-risq".

Jittamaw b'qalbhom mimlija
Fis-Santwarju ta' Marija
Imħabbithom lejha wrew
L-isbaħ ħut lilha offrew.

Tgerbu s-snин minn din il-ġrajja
J'Alla f'moħħna tibqa' ħajja
Baqa' l-wirt minn tat-tifkira
F'qalb l-ulied ta' din il-gżira.

Lis-sajjieda Melleħin
Ahna nsellmu llum qeqħdin
Għaliex bl-isem tat-Tunnara
Kabbru l-ġieħ tal-gżira tagħna.

Anthony Fenech